

Asbest ehitustöödel

Sissejuhatus

Oht asbestiga kokku puutuda on kõigil ehitus-, hooldus- ja koristustööde tegijatel. Käesolevas teabelehes selgitatakse, mis on asbest, kuidas see tervist mõjutab, keda see ohustab ja kus seda võib leiduda. Selles ei käsitleta asbesti eemaldamise töid. Teabelehes tutvustatakse mõningaid tähtsamaid tavasid, kuid ei saa anda üksikasjalikke juhiseid. Kui arvate, et võite tööl asbestiga kokku puutuda, on soovitatav pöörduda kindlasti asjaomase täitevasutuse või muude asutuste poole.

Mis on asbest?

Asbest on mineraalide rühma ühine nimetus. Asbestikiud on väga kuumakindlad ja tugevad ning neid kasutati aastaid:

- | soojusisolatsioonimaterjalina, näiteks soojusisolatsiooni- ja kattekihtide paigaldamiseks;
- | 'tulekindlates' kangastes, paberis ja plaatides;
- | siduri- ja piduri hõõrdkatetes;
- | eterniittoodetes;
- | elektriisolatsioonimaterjalides;
- | isikukaitsevahendites.

Praegu on asbesti kasutamine Euroopa Liidus praktiliselt keelatud, kuid asbesti leidub veel palju. See tähendab, et asbestiga võidakse ikka veel kokku puutuda.

Asbestiga kokkupuutumise mõju tervisele

Asbestikiud võivad avaldada sissehingamisel tervisele tõsist mõju, põhjustades näiteks asbestoosi, kopsuvähki ja mesotelioomi. Asbestiga kokkupuute ohutut taset ei ole teada. Mida rohkem sellega kokku puutute, seda suurem on asbestiga seotud haigestumise risk. Asbestiga kokkupuutumisest kuni esimeste haigusnähtude ilmnemiseni võib kuluda isegi 30 aastat. Praegu ilmnevadki kunagise kokkupuute mõjud.

Näiteks:

- | Suurbritannias sureb igal aastal ligikaudu 3 000 inimest haigustesse, mis on põhjustatud kunagisest kokkupuutest asbestiga, ja see arv kasvab 2010. aastaks eeldatavasti

peaaegu 10 000-ni¹. Neist 3 000 inimesest on 25% töötanud kunagi ehituses või hoolduse alal, | Rootsisis sureb asbestiga kokkupuutumise hiliste mõjude (pleuramesotelioomi) tõttu rohkem inimesi, kui on kokku surmaga lõppevaid tööõnnetusi.²

On hästi teada, et suitsetamine põhjustab kopsuvähki, kuid kui te puutute lisaks kokku ka asbestiga, suureneb kopsuvähki haigestumise risk mitmekordselt. Asbesti sisse hingaval suitsetajal on 50 korda suurem kopsuvähki haigestumise tõenäosus kui asbestiga kokkupuutunud mittedsuitsetajal.

Oluline teave

Kui töötate ehituse, hoolduse või koristamise alal, võib teil olla oht asbestiga kokku puutuda. Asbesti võib kõige sagedamini leida:

- | seintes (näiteks vaheseinte isolatsiooniplaatides),
- | tekstuurpinnakatetes ja värvides,
- | põrandaplaatides,
- | linoleumpõrandates,
- | soojusisolatsiooniga boilerites,
- | teraskarkasside isolatsioonides,
- | ventilatsioonišahtides,
- | lagedes (näiteks laetühimikes asuvates tuletöketes),
- | laeplaatides,
- | ustes,
- | elektripaigaldistes,
- | küttesüsteemides (torude, kütteseadmete ja katelde soojusisolatsioon),
- | katustes (eriti eterniittoodetes),
- | katusekivides,
- | hoonete fassaadides, kaasa arvatud rennid, tuulekastid ja välisvooder,
- | vee- ja kanalisatsioonitorudes,
- | klappides, äärikutes ja tihendites, mis võivad olla asbestiga vooderdatud või tihendatud,
- | tualetipaakides, lillekastides, asbestpabervooderduses jms.

Ohustatud kutsealad

- | torulukksepad,
- | soojustehnikud,
- | elektrikud,
- | tiserid,
- | vaipkatete ja muude põrandakatete paigaldajad,
- | sisekujundajad,
- | hooldustöötajad, kaasa arvatud lepingulised, ja majahoidjad,
- | katusepaigaldajad,
- | koristajad,
- | muud kutsealad, mille puhul on vaja pääseda katusetühimike ja alusplaatide ning muude 'varjatud' piirkondade juurde.

Enne töö alustamist küsige, kas asbestisisaldust on kontrollitud. Kui asbesti puudumine ei ole tõestatud, eeldage selle olemasolu. Kui kahtlustate asbesti olemasolu, katkestage töö ja küsige nõu.

¹ <http://www.hse.gov.uk/asbest/index.htm>

² <http://se.osha.eu.int/statistics/osharapp.pdf>.

Pidage meeles, et asbestmaterjali eemaldamiseks peab teil olema vastav luba ja väljaõpe.

Asbestkatused

Eterniitkatused on sageli haprad. Veenduge alati, et teil oleks ohutu töötamiskoht ja ohutu ligipääs töökohale. Mõnedel eterniitkatustel on paigaldatud alumisele küljele täiendav asbestisolatsioon (mida nimetatakse ka pihustatavaks asbestiks). See võib olla lahtine ja rabe. Kui leitakse selline materjal, peavad kõik töötajad kohe piirkonnast lahkuma ja pöörduma spetsialistide poole abi saamiseks. Nad ei tohi püüda seda materjali eemaldada.

Kui kasutate või majandate mõnda hoonet, peate teadma, kas selles on asbesti. Selle kindlaksmääramiseks võite:

- | vaadata hoone projekti;
- | tutvuda varasemate tööde dokumentatsiooniga (näiteks ehitajate arvetega);
- | kontrollida ise (kuid proove võtmata);
- | konsulteerida teistega, näiteks arhitektide, inspektorite, esindajatega tööohutuse alal ja töötajatega, kes võivad anda lähemat teavet;
- | tellida pädevalt isikult territooriumi ülevaatus. Proove tohivad võtta ainult väljaõppe saanud isikud.

Kahtluse korral eeldage, et materjal on asbest. Kui territooriumil on asbesti, peaksite võtma meetmeid tagamaks, et inimesed sellega kokku ei puutuks, näiteks:

- | hindama asbestiga kokkupuutumise ja kaasnevaid riske;
- | kavandama asbesti sisaldavate materjalide käitlemine ning seda kava ellu viima ja regulaarselt läbi vaatama;
- | pidama pidevat arvestust asbesti asukoha kohta (märkida nii liik kui ka asukoht);
- | varustama ehitus-, hooldus- ja koristustööde ettevõtjad enne töö alustamist objektil igakülgse asjakohase teabega.

Õigusaktid

Asbesti kohta on palju Euroopa õigusakte, mis on võetud riikide õigussüsteemidesse üle. Liikmesriikidel võivad olla ka oma õigusaktidega kehtestatud nõuded, mistõttu **kontrollige järele asjaomasest järelevalveasutusest.**

Euroopa õigusaktide eesmärk on olnud keelata asbesti kasutamist ja kehtestada ranged normid töötajate kaitsmiseks, kuid nad võivad sellega kokku puutuda. Allpool on nimetatud mõned asjassepuutuvad direktiivid.

- | Nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiv 89/391/EMÜ töötajate tervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamise kohta,
- | nõukogu 28. juuni 1990. aasta direktiiv 90/394/EMÜ töötajate kaitsmise kohta tööl kantserogeenidega kokkupuutest tulenevate ohtude eest,
- | nõukogu 7. aprilli 1998. aasta direktiiv 98/24/EÜ töötajate tervise ja ohutuse kaitse kohta keemiliste mõjuritega seotud ohu eest tööl,
- | nõukogu 19. septembri 1983. aasta direktiiv 83/477/EMÜ töötajate kaitsmise kohta asbestiga kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööl, mida on muudetud nõukogu 25. juuni 1991. aasta direktiiviga 91/382/EMÜ, nõukogu 7. aprilli 1998. aasta direktiiviga 98/24/EMÜ ja Euroopa parlamendi ja nõukogu 27. märtsi 2003. aasta direktiiviga 2003/18/EÜ.

Lisateave

Käesolev teabeleht on koostatud Euroopa tervishoiu ja tööohutuse nõukogu 2004. aasta teabelehti ja lisateavet ehitustööde kohta leiate aadressilt <http://ew2004.osha.eu.int>. Seda allikat uuendatakse ja täiustatakse pidevalt. Teavet EL tervishoiu ja tööohutuse alaste õigusaktide kohta võib leida aadressilt <http://europe.osha.eu.int/legislation/>. Täiendavaid teabelehti ohtlike ainete ja mitmesuguste muude tervishoiu ja tööohutuse alaste teemade kohta võib alla laadida aadressilt <http://agency.osha.eu.int/publications/factsheets>.

Euroopa Töötervishoiu ja Tööohutuse Agentuur
Gran Via, 33, E-48009 Bilbao
Tel. (34) 944 79 43 60, faks (34) 944 79 43 83
information@osha.eu.int

© Euroopa Töötervishoiu ja Tööohutuse Agentuur. Paljudamine on lubatud algallikale viitamisel. *Trükitud Belgias, 2003*